Консолідація банків – це економічне явище, що супроводжується зменшенням кількості банків та зростанням їх розміру і ринкової частки, яке веде до посилення контролю у банківській галузі. Консолідація банківського капіталу охоплює процес акумулювання банківських ресурсів, що веде до нарощування ресурсних можливостей окремих банків або банківських груп як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх джерел поповнення капіталу.

Однак цей шлях нарощування ресурсних можливостей банків несе ряд серйозних загроз, таких, як монополізація ринку банківських послуг. Тому основний шлях формування належного ресурсного забезпечення банківського кредитування інновацій – відновлення довіри до банків зі сторони вкладників та інвесторів. За словами члена Ради НБУ Романа Шпека, 77% українців не довіряють банкам [1]. Відновлення довіри потребує цілої низки заходів організаційного та правового характеру [2]. Зважаючи на можливі негативні наслідки надмірної і прискореної консолідації, є потреба в розробці державної програми розвитку банківської системи з формуванням оптимальних параметрів консолідації ринку банківських послуг, інтенсивності конкуренції, банківської капіталізації.

Список використаних джерел:

1. 77% украинцев не доверяют банкам — Шпек [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minfin.com.ua/2017/06/15/28384248/

2. Циганова Н.В. Роль довіри в контексті забезпечення капіталізації банків // Творення простору суспільної довіри в Україні XXI століття : матеріали Міжнар. Науково-практ. конф., м. Львів, 17-19 лютого 2016 р. / відп. ред. С.М. Аржевітін. – К. : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. –С. 503-507.

УДК 339.54

Черкас Н.І.

к.е.н., доцент, докторант кафедри міжнародної економіки,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

Технологічні та торговельні чинники інновацій країн Європи

Інновації вважаються головним рушієм економічного зростання та конкурентоспроможності, оскільки є важливими для підвищення продуктивності праці, сприяють зростанню зайнятості у сегментах із вищою заробітною платою та росту ВВП. Відмінності у інноваціях пояснюють нерівність доходів та різну динаміку економічного зростання у регіонах Європейського Союзу (ЄС) [9]. У світовій літературі можна знайти численні дослідження детермінант інновацій, однак дослідження багатовимірних чинників зустрічаються нечасто. Найчастіше дослідники використовують наступні детермінанти інновацій: ефективність торгівлі наукомісткими товарами та послугами[6], прямі іноземні інвестиції (ПІІ), додану вартість [2], імпорт, трансфер знань та технологій, мережі компаній та глобальні ланцюги доданої вартості [8], участь у кластерах та витрати на інноваційну діяльність [5]. Більше того, інновації часто використовуються як незалежні змінні, які впливають на ефективність експорту [3], двосторонню торгівлю, регіональне економічне зростання [8], зростання малих і середніх підприємств [7].

Запропонований підхід має на меті проаналізувати ефекти технологічних чинників та зовнішньої торгівлі на інновації у країнах Європи та оцінити вплив високотехнологічного сектору у вибраних групах країн. Нами окремо оцінено високотехнологічний та низько-технологічний сектори, оскільки структура торгівлі має значний вплив на інновації. Зростання експорту суттєво впливає на зростання технологічних інновацій[1]. Зосередження ресурсів у сировинному секторі не сприяє інноваціям, оскільки нові технології та висококваліфікована робоча сила незначно задіяні у сировинному секторі [4].

Для дослідження нами використано панельні дані для 29 країн Європи за період 10 років (2006-2015) для широкого спектру незалежних змінних: 1) технологічні детермінанти – інформаційно-комунікаційні технології *(ICT_{it})*, відкритість торгівлі *($Oppen_{it}$)*; 2) детермінанти міжнародної торгівлі – внутрішньогалузева торгівля у високотехнологічному секторі *(IIT_ht_{it})*, індекс

Баласси у високотехнологічному секторі *(Balassa_ht$_{it}$);* контрольні змінні, які включають інституційні та детермінанти (Індекс сприйняття корупції *(CPI$_{it}$)*, якість людського капіталу *(HC$_{it}$)*, частка жінок на ринку праці (*Fem_labor$_{it}$*). Незалежна змінна –інновації, що визначаються кількістю заявок на патенти у відповідних країнах.

Детермінанти інновацій були дослідженііз використанням наступних методів: 1) метод звичайних найменших квадратів OLS (OrdinaryLeastSquares), 2) панельних даних з фіксованими ефектами (FE), 3) панельних даних із випадковими ефектами (RE) та 4) динамічна модель панельних даних. Відмінності між моделями FEтаREоцінено за допомогою тестів Хаусмана та Бройша-Пагана.

Оцінка регресії виявила відмінні результати для сукупної вибірки (усі країни разом) та різних груп країн: розвинені країни Європи, середземноморські країни (PIGS) та пост-соціалістичні країни. Достовірний вплив відкритості торгівлі *(Oppen$_{it}$)* на інновації отримано для розвинених та постсоціалістичних країн (OLS, FE and RE). Для PIIGSрегресія показала негативний вплив відкритості (OLS and RE), але після включення контрольних змінних результат виявився статистично недостовірним.. Індекс Баласси у високотехнологічному секторі має позитивний вплив на інновації для загальної вибірки та PIIGS у всіх моделях, за винятком FE. Для розвинених країн Європи позитивні коефіцієнти були достовірними лише у OLS моделі, для транзитивних економік – OLS та динамічній моделях. Вплив внутрішньогалузевої торгівлі у високотехнологічному секторі *(IIT_ht$_{it}$)* на інновації для всієї вибірки у FE та RE моделях є позитивним, тоді як у динамічній моделі було встановлено негативний вплив. Таким чином, внутрішньогалузева торгівля у високотехнологічному секторі *(IIT_ht$_{it}$)* впливає позитивно на інновації у транзитивних економіках у моделях з FE та PIIGS у моделі з RE. Фіктивні змінні кризи мали достовірний негативний ефект на інновації в усій вибірці за результатами OLS та динамічної моделі.

Список використаних джерел:

1. Alvarez, R. (2016). External sources of technological innovation in Chilean manufacturing industry. *Estudios de Economía*, 28(1), pp-53.

2. Bronzini, R., & Piselli, P. (2016). The impact of R&D subsidies on firm innovation. Research Policy, 45(2), 442-457.

3. DiPietro, W. R., & Anoruo, E. (2006). Creativity, innovation, and export performance. Journal of Policy Modeling, 28(2), 133-139.

4. Grossman, G., & Helpman, E. (1990). Trade, Innovation, and Growth. The American Economic Review, 80(2), 86-91.

5. Hinloopen, J. (2003). Innovation performance across Europe. Economics of Innovation and New Technology, 12(2), 145-161.

6. Janger, J., Schubert, T., Andries, P., Rammer, C., & Hoskens, M. (2017). The EU 2020 innovation indicator: A step forward in measuring innovation outputs and outcomes?. Research Policy, 46(1), 30-42.

7. Nunes, P. M., Serrasqueiro, Z., & Leitão, J. (2012). Is there a linear relationship between R&D intensity and growth? Empirical evidence of non-high-tech vs. high-tech SMEs. Research Policy, 41(1), 36-53.

8. Pietrobelli, C., & Rabellotti, R. (2011). Global value chains meet innovation systems: are there learning opportunities for developing countries?. World development, 39(7), 1261-1269.

9. Rodríguez-Pose, A., & Crescenzi, R. (2008). Research and development, spillovers, innovation systems, and the genesis of regional growth in Europe. Regional studies, 42(1), 51-67.

10. World Bank, 2017, World Development Indicators

11. World Economic Forum. The Global Competitiveness Index dataset. 2007-2016.

УДК 336.02

Шевчук К.Д.,

аспірант кафедри фінансів

ДВНЗ «Київський національний економічний